

III НИВО Професионално звање: Овлаштени ревизор	
НАСТАВНИ ПЛАН (силабус)	
ПРЕДМЕТ 10: Напредно управљачко рачуноводство	
1.	<p>ЦИЉ</p> <p>Општи циљ предмета је да кандидати за звање овлаштеног ревизора стекну знања о савременим концептима управљачког рачуноводства и одговорима рачуноводствене функције на потребу управљања предузећем у условима промјенљивог пословног окружења. С обзиром да се ради о концептима заснованим на кључним факторима тржишног успјеха од управљачког рачуновође се очекује обимнија и конкретнија подршка стратегијском управљачком нивоу.</p>
2.	<p>ОСНОВНЕ ВЈЕШТИНЕ</p> <p>Основне вјештине које кандидати треба да стекну на основу савладавања усвојеног плана и програма подразумевају: познавање стратегијских проблема узрокованих конвенционалним приступом управљачком рачуноводству, кључне факторе тржишног успјеха и генерисање конкурентских предности савременог предузећа те начине прилагођавања рачуноводственог информисања потребама управљања кључним факторима успјеха и то посредством конкретних оперативних активности рачуноводствене функције, у смислу спровођења стратегије лидерства у квалитету обезбијеђених учинака и начину управљања ресурсима, времену задовољења потреба купаца, иновацијама у процесима и учинцима те у остварењу лидерства у трошковима.</p>
3.	<p>ОБРАЗЛОЖЕЊЕ</p> <p>У уводном дијелу програма дефинисан је садржај који има за циљ да се идентификују кључни фактори тржишног успјеха и конкурентска способност предузећа, као и стратегијски проблеми у примјени конвенционалног управљачког рачуноводства. У наставку програма дефинисани су различити механизми рачуноводствене подршке управљању појединачним кључним факторима тржишног успјеха. У другом дијелу програма представљена је рачуноводствена подршка стратегији лидерства у квалитету посредством идентификације различитих врста трошкова квалитета, начина њиховог мјерења као и мјерења ефеката побољшања квалитета. У трећем дијелу програма предвиђено је упознавање са рачуноводственом подршком управљању временом задовољења потреба купаца посредством обрачуна трошкова на бази животног циклуса производа, специфичностима трошкова залиха и концепта управљања залихама „управо на вријеме“ те ефектима управљања залихама према концепту „управо на вријеме“ на рачуноводствени информациони систем. У четвртм дијелу програма предвиђено је представљање инструмената рачуноводствене подршке стратегији лидерства у иновацијама посредством извјештаја о иновативним потенцијалима и резултатима иновација те посебно обрачун циљног трошка са становишта управљања процесом иновирања. У петом дијелу програма предвиђена је анализа инструмената рачуноводствене подршке стратегији лидерства у трошковима и то</p>

	<p>посредством прецизно конституисане цијене коштања (за које намјене је представљен концепт обрачуна трошкова на бази активности), могућности за смањење оперативних трошкова, стратегијска анализа трошкова те у оквиру тог концепта посебно и употреба ланца вриједности. На крају, у оквиру шестог дијела програма, предвиђено је представљање обрачуна трошкова на бази карактеристика (атрибута) производа или услуга као и рачуноводствени обухват елемената сопственог ланца вриједности (посредством теорије ограничавајућих фактора и система уравнотежених индикатора остварења) и ланца вриједности конкуренције.</p>
4.	<p>ДЕТАЉАН НАСТАВНИ ПЛАН</p> <p>I Прилагођавање рачуноводственог информисања потребама савременог управљања предузећем</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Конкурентска способност предузећа 2. Улога стратегијског менаџмента у развоју рачуноводственог информисања 3. Кључни фактори тржишног успјеха и генерисање конкурентских предности савременог предузећа <ol style="list-style-type: none"> 3.1. Квалитет као фактор конкурентности 3.2. Вријеме као фактор конкурентности 3.3. Иновације као фактор конкурентности 3.4. Трошкови као фактор конкурентности 4. Конвенционално управљачко рачуноводство – стратегијски проблеми 5. Стратегијско управљачко рачуноводство – одговор изазовима савремених услова привређивања предузећа <p>II Рачуноводствена подршка стратегији лидерства у квалитету</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Трошкови квалитета производа и услуга 2. Мјерење трошкова и ефеката побољшања квалитета 3. Извјештаји о трошковима и ефектима побољшања квалитета 4. Прилагођавање извјештајне основе потребама рачуноводствене подршке управљању квалитетом <p>III Рачуноводствена подршка стратегији лидерства у времену задовољења потреба купаца</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Индикатори утрошка времена обављања пословне активности 2. Животни циклус производа или услуге и обрачун трошкова на бази животног циклуса производа или услуге 3. Трошкови залиха и концепт управљања залихама „управо на вријеме“ 4. Рачуноводствена подршка реакцији на захтјеве купаца и филозофији тржишног наступа „управо на вријеме“

5. Ефекти управљања залихама према концепту „управо на вријеме“ на рачуноводствени информациони систем

IV Рачуноводствена подршка стратегији лидерства у иновацијама

1. Принципи иновирања и задаци рачуноводствене подршке активностима иновирања
2. Карактер трошкова и ефеката иновација и значај функције дизајнирања у процесу иновирања
3. Рачуноводствени извјештаји о иновативним потенцијалима и резултатима иновација
4. Обрачун циљног трошка у функцији управљања процесом иновирања

V Рачуноводствена подршка стратегији лидерства у трошковима

1. Цијена коштања - претпоставка успјешности стратегије трошковног лидерства
 - 1.1. Традиционални системи обрачуна трошкова
 - 1.2. Претпоставке за промјену начина обрачуна трошкова
 - 1.3. Обрачун трошкова на бази активности
2. Рачуноводствена подршка концептима смањења трошкова
 - 2.1. Рачуноводствена подршка управљању на бази активности
 - 2.2. Рачуноводствена подршка управљању ланцем добављача
 - 2.3. Рачуноводствена подршка управљању трошковима на бази каизен филозофије
3. Стратегијска анализа трошкова
4. Употреба ланца вриједности у стратегијској анализи трошкова

VI Рачуноводствена подршка стратегијском позиционирању предузећа

1. Обрачун трошкова на бази карактеристика (атрибута) производа или услуга
2. Рачуноводствени обухват елемената сопственог ланца вриједности
 - 2.1. Теорија ограничавајућих фактора
 - 2.2. Систем уравнотежених показатеља остварења
3. Рачуноводствени обухват елемената ланца вриједности конкуренције – конкурентско рачуноводство

VII Управљачко рачуноводство у функцији подршке очувању животне средине

1. Активности предузећа на очувању и заштити животне средине као фактор конкурентности

	<p>2. Претпоставке ефикасног рачуноводственог извјештавања о утицају пословања на животну средину</p> <p>2.1. Врсте трошкова заштите животне средине</p> <p>2.2. Идентификовање трошкова заштите животне средине</p> <p>3. Идентификација и рачуноводствено праћење материјалних токова пословног процеса</p> <p>4. Интерно рачуноводствен извјештавање о ефектима утицаја предузећа на животну средину</p>
6.	<p>НАЧИН ИСПИТИВАЊА</p> <p>Испит траје 3 сата (180 минута) и полаже се у писаном облику. Испит се састоји од 3 задатка и 2 есеја који обухватају цјелокупни наставни програм овог предмета. Сваки задатак или есеј се вреднује са по 20 бодова. Максималан број бодова који је могуће освојити на испиту је 100, а критериј пролазности је 50%, односно 50 бодова.</p>

Прилог 1.

Литература за предмет 10. Напредно управљачко рачуноводство

1. Гајић, П., Стратегијско управљачко рачуноводство, Економски факултет Универзитета у Бањој Луци, 2023. (поглавља 1, 2, 4, 5 наслови 1 и 3)
2. Башић М., Попић И., Исаковић-Каплан Ш., Ресић Е., Трошковно рачуноводство – практикум, Економски факултет Универзитета у Сарајеву, Сарајево, 2009. (I дио – поглавља 5, 13, 19, 20; II дио)
3. Vhimani A., Horngren C.T., Datar S. M., Foster G., Управљачко рачуноводство и рачуноводство трошкова, MATE, 2018. (поглавља 11, 20-22)
или
Horngren T. Charles, Foster George, Datar M. Strikant, Cost Accounting a Managerial Emphasis, Prentice Hall International, INC. 2000., у преводу: Основе трошковног рачуноводства – управљачки аспект, Удружење/удруга рачуновођа и ревизора, ФБиХ и Удруга рачуновођа и финансијских дјелатника Херцег – Босне, 2002. године (релевантни дијелови – поглавља: 13, 19, 20)